

Seminaras užsienio lietuviams „Kalendorinės pavasario šventės“ 2026-03-20

Pavasario švenčių papročiai

Doc. dr. Dalia URBANAVIČIENĖ

Etninės kultūros globos taryba

Lietuvos muzikos ir teatro akademija

Pavasario šventės - tarpinė grandis tarp žiemos ir vasaros ciklą

- ▶ Seniau lietuviai metus dalijo ne į keturis sezonus, o į du - vasaros ir žiemos
- ▶ Dabar pavasariui priskiriame tris mėnesius - kovą, balandį ir gegužę.
- ▶ Tačiau jau vasario mėnesio papročius pastebimi ryškūs pavasario ženklai
- ▶ Grabnyčios ar Gramnyčios (Perkūno diena) - vasario 2-oji.
- ▶ Pirmosios pavasario perkūnijos reikšmė

Pavasarij parskrendančių paukščių dienos

- ▶ Vieversio diena (Šv. Motiejus) - vasario 24-oji
- ▶ Kovų (kovarnių, špokų) diena (Šv. Kazimieras) - kovo 4-oji
- ▶ Keturiasdešimties paukščių diena - kovo 10-oji
- ▶ Pempės diena (Šv. Juozapas) - kovo 19-oji
- ▶ Gandrinės (Blovieščiai) - kovo 25-oji

Kiti pavasario šaukimo papročiai kovo pabaigoje

Pusiaugavėnis - tarp kovo pradžios ir balandžio pradžios

Velykos ir pagal jas apskaičiuojamos kitos kilnojamosios šventės

Svarbiausia kilnojama šventė - **Velykos**, kurių data kasmet vis kita, nustatoma vadovaujantis Mėnulio ir Saulės kalendorių jungtimi: Velykos švenčiamos esant mėnulio pilnačiai pirmą sekmadienį po pavasario lygiadienio.

Nuo Velykų priklauso ir kitų kilnojamųjų švenčių datos:

- ▶ *Užgavėnės* - antradienis, likus 47 dienoms iki Velykų (tarp vasario 5 ir kovo 6 d.)
- ▶ *Pusiaugavėnis* - gavėnios vidurys, apie 20 dienų prieš Velykas
- ▶ *Verbų sekmadienis* - paskutinis sekmadienis prieš Velykas
- ▶ *Didysis ketvirtadienis* - ketvirtadienis prieš Velykas
- ▶ *Didysis penktadienis* - penktadienis prieš Velykas
- ▶ *Didysis šeštadienis* - šeštadienis prieš Velykas
- ▶ *Atvelykis (Vaikų Velykėlės)* - sekmadienis po Velykų
- ▶ *Šeštinės* - ketvirtadienis šeštą savaitę po Velykų (tarp gegužės 1 ir birželio 2 d.)
- ▶ *Sekminės* - sekmadienis septintą savaitę po Velykų (tarp gegužės 15 ir birželio 12 d.)
- ▶ *Devintinės* - ketvirtadienis devintą savaitę po Velykų (tarp gegužės 22 ir birželio 23 d.)

Verbų sekmadienis

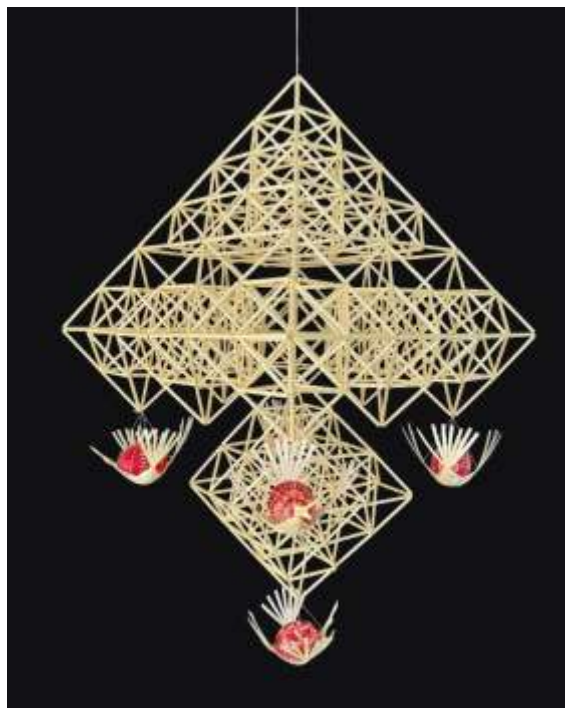

Kitos Didžiosios savaitės dienos

- ▶ Didysis ketvirtadienis (Čystasis ketvirtadienis, Žalasis ketvirtadienis, Vėlių Velykos)
- ▶ Didysis penktadienis (Vėlių Pėtnyčia)
- ▶ Didysis šeštadienis (Velykų šeštadienis)

Velykinis namų puošimas

Šiaudinis sodas

Žalumynai

Karpiniai

Velykų eglutė

Tradicinis Velykų stalas

Būgno mušimas

Lalavimo paprotys

Velykavimas
Kiaušiniavimas
Dėdiniavimas
Laistymasis vandeniu

Supimasis

Šokti lenton

Jurginės Jorė, Pergrubrijus

balandžio 23-ioji

Sekminės

- ▶ *Berželių simbolika*
- ▶ *Piemenų šventė*
- ▶ *Rytagonės*
- ▶ *Javų lankymas, sambariai, jaunimo susibūrimai*

Ačiū už
dėmesį!